

Sociální trojčlennost – most mezi duchovním a životním polem

Miluše Kubičková

V úvahách a člancích o sociálních otázkách Rudolf Steiner už před sto lety pochopil, že hospodářská sféra nedokáže podpořit pravdu, pokud z toho nemá zisk. Hnací silou hospodářského života proto nemůže být egoismus, ale hodnota práce samé. Již v r. 1906 formuluje nový, tzv. základní sociální zákon:

„Blaho společenství spolupracujících lidí je o to větší,
čím méně si jednotlivec nárokuje výsledky svého výkonu,
čím více z něj odevzdá svým spolupracovníkům
a o co více jeho vlastní potřeby nejsou uspokojovány
z jeho výkonu, nýbrž z výkonu druhých.

Všechna zařízení uvnitř společnosti lidí,
která tomuto zákonu odporují,
musí při delším trvání někde vyvolat bídu a nouzi.“

Z tohoto zákona nutně vyplynulo, že práce a mzda jsou dvě rozlišné skutečnosti.

Řešením otázky, jak má být společnost uspořádána, aby se základní sociální zákon mohl uskutečnit, dospěl Rudolf Steiner k ideji sociální trojčlennosti, jak se o tom dočítáme mimo jiné v knize Hlavní body sociální otázky. Osobitým způsobem oživil tři archetypální ideály hlášané, avšak neuskutečněné francouzskou revolucí: svoboda – rovnost – bratrství a uvedl je do odpovídajícího vztahu k jednotlivým základním oblastem společnosti:

ideál svobody s oblastí kulturně-duchovní,

ideál rovnosti s oblastí politicko-právní

ideál bratrství s oblastí ekonomicko-výrobní.

Nejen pro Rudolfa Steinera, ale pro nejbližší budoucnost lidstvo bylo tragické, že impulzy pro nové sociální uspořádání společnosti tehdy nebyly pochopeny. V roce 1924 pak Rudolf Steiner mluví o karmě celého lidstva, o temném mraku nad Evropou jako důsledku nezájmu lidí o věci společné, především však duchovní.

Nyní, teprve po sto letech dochází k jejich postupné renesanci Steinerových impulzů na poli sociálním a též k jejich určitému rozvoji přiměřeně novým poměrům. I když se nauka o sociální trojčlennosti ve velkém zatím neuskutečnila, realizuje se v menších, převážně antroposofických společenstvích a iniciativách. Myšlenky sociální trojčlennosti včetně základního sociálního zákona se pokoušejí zavádět již i podniky. V zahraničí je živá debata o zavedení tzv. základního příjmu pro každého bez ohledu, zda pracuje nebo nikoli.